

Weichbild magdeburski w układzie śląsko-małopolskim.**Wersja krakowska.**

Rękopis Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, sygn. Oss. 832/I, k. 13vb–14va

Odczyt: Maciej Mikuła

Artykuł 122 cz. II, 123–124 [Gn. 111]

[122 cz. II] De Imperio, quamdiu stetit et de eius potencia. Nunc dicetur quamdiu stetit Imperium et potenter absque permutacione usque ad Greciam tempore Darii Secundi, aut ultimi, quem rex Alexander maximis et sediciosis devicit bellis. Tunc transmutatum fuit Imperium a Babilonia et stetit in Constantinopoli usque ad illud tempus, quo se Roma de Imperio intromisit, et potenter tenuit usque ad presens tempus ex parte beati Petri, qui caput Christianitatis fuit^a. Cum Imperium Romam versum fuisset, ibi stetit, ut patet [k. 14ra] in premissis. Tunc Christiani absque iure fuerunt, idcirco quivis pro sua in terris faciebat voluntate, aut quid facere poterat et perficere, in hoc absque querela permansit et per iudicium inultum, quia nullum fuit, ubi quis iusticiam consequi potuisset, et usque tempus perseveravit, quo se Roma de Imperio intromisit. Et ipsi ibi venerunt et iusticiam consecuti fuerunt, eciam ibi exhibuerunt manus, unde manu pacem^b obtinuerunt [s] usque ad hoc presens. Tunc Romani convenerunt et decreverunt deliberando, quomodo sibi regna subiugare possent. Et omnes unanimi consensu et pari consilio concordaverunt, quod edificarent castra in terris, unde sibi terras possent subiugare. Et cum hoc fecissent, tunc arbitrati sunt, quomodo castra confortarentur, ut ipsis esset in iuvamen. Et illos acceperunt, qui nomen militare habuerunt, et eos super castra locaverunt cum tali iure, et usque huc castrense ius tenetur in castrensi feodo. Extunc deliberaverunt, qualia iuris statuta terris constituere vellent in terris, tale ius [k. 14rb] constituerint quale adhuc terra Saxonie protestatur, per Constantinum imperatorem et per Karolum cezarem.

[123] De regimine Imperii quo iure imperiali debet permanere. CXXXXI

Nunc audire et intelligere [possumus^a] potestis, quod principibus ac baronibus, hiis omnibus, qui digno nomine sortiuntur, quomodo ipsi cum Romanis sunt arbitrati, quod scire vellent, quo iure Imperium deberet permanere. Et statuerint regi ius cum ex consilio, quod ipse sedem Rome regiam regere deberet ex parte beati Petri cum gladio seculari, unde adhuc Romanus advocatus appellatur. Idcirco vitam suam non potest demereri, nec in suo [horeo^c] honore debilitari, nisi tribus causis, que in sequentibus patebunt. Quarum prima, si sedem Romanam destruere vellet. Secunda est, si sedem Catholicam vellet facere. Tercia est, si causa legali vellet suam legitimam dimittere uxorem. Quorum horum de uno, si quod absit, fuerit devictus, extunc debet iudicari, secundum hos omnes, qui in iusticiam fecerunt, aliter qui caput [14va] demerentur. Et insuper omnibus comisit, qui iudicis nomine censentur cum protegere viduas et pupillos, et domos Dei, et omnes iniurias humiliare et iusticiam confortare. Insuper iudicium comisit omnibus iudicibus temporalibus cum eo iudicare super

omnes, qui in maleficiis fuerint deprehensi in facto manifesto, et ad iudicium capti deducti et fuerint convicti, ut ius dictaverit. Ubi omnes iudices soli debent iudicare, vel preco ipsorum loco. Eodem modo ut iudices habeant temporalem gladium a rege. Eodem modo sacerdotes habeant spirituales gladium ab Apostolico.

[124] De iudicio cesaris, quis illum debeat iudicare, nunc restat dicere.

Nunc attendatis, quis cezarem iudicare debeat, si ex hiis tribus premissis in uno fuerit convictus. Hoc facere debent: Sacri Imperii Renensis pallatinus, qui imperatori ac Imperio fuerat ex arbitrio positus. Simili modo ut palatinus imperatorem debet iudicare, eodem modo iudicat burgravius marchionem pro sua culpa, et burgravius scultetus.

^a na marginesie ręką autora podstawy; ^b w rkp. ptacem, t skreślone; ^c skreślone przez autora podstawy

[hasła: Grecja, Dariusz II, Konstantynopol, Aleksander Wielki, cesarstwo, św. Piotr, Cesarstwo Rzymskie, chrześcijaństwo, Chrześcijanin, sąd, Rzym, rzymianin, zamek, zgoda, rada, prawo, Saksonia, Konstantyn Wielki, Karol Wielki, książę, baron, miecz, katolik, wdowa, sprawiedliwość, gorący uczynek, palatyn reński, marchia, burgrabia, sołtys, cesarz, lenno]